

Ivan Cankar:
Na klancu (1902)

Za vozom, Fanny, Kako se je Francka omožila, Izgnanci, Vzbrstela je mladika, Študent Lojze, Vračajo se izgnanci, Klanec siromakov

**Cankarjevo najboljše
literarno delo**

**izrazito (avto)biografski roman,
posvečen spominu pisateljjeve matere**

prvine simbolizma

**naturalistična ideja o dedni
determiniranosti**

**osrednja lika
Cankarjeva mati Francka
in študent Lojze**

namesto uvoda ...

roman, sestavljen iz osmih naslovljenih poglavij s ciklično zgradbo

družinski, (avto)biografski, socialni roman

Franckino življenje od zgodnje mladosti do smrti

materinsko-ženski princip

tretjeosebni pripovedovalec

19. stol. na Vrhniki

namesto uvoda ...

celotno življenje Cankarjeve matere: od otroštva do njene smrti (pomembnejša od dejstev so čustvena stanja, hrepenenje, vdanost v usodo, obup; ta stanja so ponazorjena s prispodobami in simboli)

simbolizem

slog in jezik ...

impresionistično zaznavanje

poetičen, privzdignjen in
subjektiven jezik

motiv
revščine,
alkoholizma,
mučeniškega
materinstva,
neuslišane
ljubezni ...

*motivno-tematska in idejna
analiza s simboliko ...*

vodilni motiv:
tek za vozom

tek in nedosegljivi voz preraščata v hrepenenjski motiv

simbolika ...

statični (klanec, luč, ruta) in **dinamični** (tek za vozom)

simbol Franckinega teka za vozom

lepše življenje = nedosegljivo

klanec

simbol revščine, siromakov, naroda proletarcev, Slovencev

fatalizem:

vdanost v usodo

židana ruta

simbol hrepenenja po sreči, boljšem življenju, materialnem bogastvu

učiteljeva luč

luč razuma, izobrazbe, kulture, nosilka upanja za rešitev človeka iz socialne bede

tematika ...

družinska (materinstvo, nezakonski otrok ...)

socialna (alkoholizem, hlapčevstvo ...)

bivanjska (revščina, usoda ženske in njen položaj ...)

**tema mučeniškega materinstva
glavne junakinje**

(razočaranje, povezano s
skrivnostnim slikarjem, naklonjenost
krojača in kasnejšega moža
Toneta Mihova, hrepenenje)

ideja: nenehno hrepenenje po boljšem, lepšem, razkošnem življenju
pesimistična ideja : optimistično-razsvetljenska ideja

oznaka oseb ...

Lojze

večplasten lik

posebna materino duhovno izročilo in vlogo izgubljenega sina – krivda (to vlogo zanika)

prva študentska leta

zvestoba materi in klancu

plah, ponižen

ob spoznanjih krivičnih družbenih razmer skuša poreklo zaradi obupa preseči z blagim cinizmom
prikazan odnos drugih ljudi do revnejših

Francka

dobra, pravična in
lepa ženska in mati

ljubezniva,
požrtvovalna,
nesebična,
plemenita: naredi
vse za dobro svojih
otrok – prosjačenje,
ponižanje;

trpela vse življenje:
tiho hrepenenje,
neizogibno
razočaranje

vse sprejema kot
usodo višje sile –
mučeništvo,
svetništvo

Tone Mihov

mlad in droben mladenič
s suhljatim obrazom

šibkega značaja

izobražen,
v odboru bralnega
društva,
skrbel za govore

ugleden krojač
(šival je tudi
za gospodo)

uteha v pijači

TU POČIVA V GOSPODU

MATI NEŽA CANKAR

• 29. 12. 1843 + 23. 9. 1897

OČE JOŽE CANKAR

• 26. 1. 1842 + 30. 8. 1914

IN NJENA NAJMLAJŠA HČERKA

FRANCKA KAVČIČ

BOJ CANKAR

• 19. 1. 1884 + 22. 9. 1924

